Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "L-implikazzjonijiet tal-kriżi tad-dejn sovran għall-governanza tal-UE" (opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2011/C 51/03)

Relatur: **is-Sur SMYTH**

Nhar id-29 ta' April 2010, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, b'konformità mal-Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu, iddeċieda li jħejji opinjoni fuq inizjattiva proprja dwar

L-implikazzjonijiet tal-kriżi tad-dejn sovran għall-governanza tal-UE.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja u l-Koeżjoni Ekonomika u Soċjali inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha nhar is-7 ta' Settembru 2010.

Minħabba t-tiġdid tal-mandat tal-Kumitat, l-Assemblea Plenarja ddeċidet li tivvota dwar din l-opinjoni matul is-sessjoni plenarja tagħha f'Ottubru u ħatar lis-Sur SMYTH bħala r-relatur ġenerali skont l-Artikolu 20 tar-Regoli ta' Proċedura.

Matul l-466 sessjoni plenarja tiegħu li saret fil-21 ta' Ottubru 2010, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'120 vot favur, 7 voti kontra u 5 astensjonijiet.

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 Il-kriżi tad-dejn sovran – li għandha l-għeruq tagħha fi kriżijiet finanzjarji u fiskali – qed thedded l-eżistenza proprja tal-EMU u tesiġi azzjonijiet finanzjarji, ekonomiċi u politiċi effettivi. Il-kriżi xeħtet dawl fuq in-nuqqasijiet tal-Patt ta' Stabbilità u Tkabbir bħala mekkaniżmu għall-iżgurar tar-responsabbiltà fiskali fl-Istati Membri.

1.2 Il-KESE jappoġġja l-azzjonijiet li ttieħdu s'issa mill-Kunsill u mill-ECOFIN biex jappoġġjaw lill-Istati Membri li għandhom problemi finanzjarji permezz tal-Mekkaniżmu Ewropew ta' Stabbilizzazzjoni (EFSM) u l-Faċilità Ewropea ta' Stabbiltà Finanzjarja (EFSF). Din hija soluzzjoni interim iżda tista' ssawwar il-bażi ta' proċedura u qafas aktar permanenti għal appoġġ finanzjarju kondizzjonali permezz tal-ħolqien ta' fond monetarju verament Ewropew. Tista tiġi studjata wkoll il-possibbiltà li titwaqqaf aġenzija Ewropea li tiġġestixxi d-dejn sovran billi toħroġ bonds Ewropej.

1.3 Il-KESE jixtieq li sabiex ma jkunux fil-periklu l-għanijiet tal-programm Ewropew ta' Rkupru Ekonomiku, jiġu stabbiliti pjani għat-tnaqqis tad-dejn sovran fiż-żona tal-euro bil-għan li tiġi ggarantita l-istabbilità ekonomika u monetarja taż-żona, b'konformità mal-qagħda ekonomika u mal-għanijiet ta' rkupru ekonomiku u ma' dawk fil-qasam tax-xogħol stipulate fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea: "Ewropa 2020 – Strateġija għal tkabbir intelligenti, sostenibbli u inklużiv", li ġew ipperikolati serjament mill-kriżi.

1.4 Hemm ħafna lezzjonijiet li wieħed għandu x'jitgħallem mill-kriżi tad-dejn għall-governanza futura tal-UE. Il-proposti inizjali mill-grupp ta' ħidma dwar il-politika ekonomika f'termini ta' sorveljanza u sanzjonijiet jirrappreżentaw passi fid-direzzjoni t-tajba. Madankollu, il-KESE jaħseb li s-sanzjonijiet għandhom jiġu bbilanċjati b'solidarjetà Ewropea akbar fil-ġestjoni tad-dejn sovran. Il-KESE jinnota li s'issa m'hemmx mekkaniżmu formali għall-indirizzar ta' każijiet ta' nuqqas ta' ħlas ta' dejn sovran. Dan għadu nuqqas strutturali fl-arkitettura tal-EMU u għandu jiġi indirizzat minn dawk li jfasslu l-politika. Madankollu jkun aħjar jekk is-sanzjonijiet ikunu ta' natura politika kif ukoll ekonomika sabiex jiġi evitat li jkompli jiggrava d-dejn tal-pajjiżi kkonċernati.

1.5 Ħafna mit-tort tal-kriżi ta' dejn sovran tista' tiġi attribwita lill-politiki fiskali irresponsabbli li segwew xi Stati Membri tal-UE. Parti oħra mit-tort tista' tiġi attribwita lis-self imprudenti tal-banek li wassal għall-bżieżaq tal-kostruzzjoni u tal-assi u parti oħra lill-imġieba mhux prudenti tal-aġenziji tal-valutazzjoni tal-kreditu. Is-salvataġġ tal-banek iffinanzjat mit-taxxi tal-pubbliku f'xi Stati Membri u l-fraġilità sussegwenti tas-sistema finanzjarja globali kienu wkoll fatturi importanti li kkontribwixxew għall-kriżi. Għall-futur, jeħtieġ li jkun hemm riformi effettivi tas-sistema bankarja globali li jimpedixxu r-rikorrenza ta' tali mġiba.

1.6 Il-KESE jittama li t-tisħiħ tal-governanza ekonomika Ewropea, li ser jitnieda f'Jannar 2011 flimkien mas-Semestru Ewropew, u li se ġġib koordinazzjoni iktar mill-qrib tal-politiki ekonomiċi tal-Istati Membri [1], ikollu l-għan li jħares l-impjiegi fl-Ewropa, li huma mhedda serjament mill-kriżi.

1.7 Il-Kumitat jemmen madanakollu li l-koordinazzjoni tal-politika ekonomika biss mhijiex biżżejjed, għall-anqas għall-pajjiżi fiż-żona tal-ewro; minflok, iktar hemm bżonn ta' politika ekonomika komuni vera u proprja kif ukoll koordinazzjoni tal-politika baġitarja, għall-anqas fl-ewwel fażi.

[1] COM(2010) 367. It-tisħiħ tal-koordinazzjoni tal-politika ekonomika għall-istabilità, it-tkabbir u l-impjiegi – Għodda għal governanza ekonomika tal-UE isħaħ.

2. Sfond għall-kriżi – politiki fiskali li jservu ta' bażi għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja

2.1 Id-dixxiplina fiskali hija wieħed mill-elementi ewlenin ta' stabbilità makroekonomika u dan huwa minnu b'mod partikulari f'unjoni monetarja, bħaż-żona tal-euro, li hija magħmula minn stati sovrani li huma responsabbli għall-politiki fiskali tagħhom. Fiż-żona tal-euro m'għadhomx disponibbli l-politiki nazzjonali monetarji u tar-rati tal-kambju biex jirreaġixxu għal xokkijiet speċifiċi skont il-pajjiż. Għaldaqstant il-politiki fiskali għandhom is-setgħa kollha iżda jistgħu jaġġustaw ruħhom aħjar għal xokkijiet bħal dawn jekk jibdew minn pożizzjoni soda.

2.2 Twaqqfu bosta mekkaniżmi u arranġamenti sabiex jiġu żgurati politiki fiskali sodi u sabiex jiġu limitati r-riskji għall-istabbilità tal-prezzijiet. Dawn l-arranġamenti huma mħaddna fl-Artikoli 121, 123, 124, 125 u 126 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea u fihom il-Patt ta' Stabbilità u Tkabbir (imsejjes fuq l-Artikoli 121 u 126), il-proċedura tad-defiċit eċċessiv (Artikolu 126), il-projbizzjoni tal-finanzjament monetarju (Artikolu 123), il-projbizzjoni tal-aċċess ipprivileġġat għal istituzzjonijiet finanzjarji (Artikolu 124) u klawsola dwar meta ma jingħatax salvataġġ finanzjarju (no-bail-out-clause) (Artikolu 125).

2.3 Ir-regola bażika tal-politika baġitarja mħaddna fit-Trattat hija li l-Istati Membri għandhom jevitaw defiċits eċċessivi minnaħa tal-gvern. Il-bażi ta' konformità ma' din ir-regola hija li l-Istati Membri għandhom josservaw limitu annwali tad-defiċit ġenerali tal-gvern ta' 3 % tal-PDG u d-dejn nazzjonali gross f'relazzjoni mal-PDG għandu jinżamm fuq limitu ta' 60 % jew inqas.

2.4 F'ċirkostanzi eċċezzjonali eċċess temporanju tad-defiċit 'il fuq mil-limitu jista' ma jiġix meqjus eċċessiv sakemm jibqa' qrib ta' dak il-limitu. Id-deċiżjoni jekk Stat Membru huwiex f'qagħda ta' defiċit eċċessiv jew le hija r-responsabbiltà tal-Kunsill tal-ECOFIN, li jieħu azzjoni fuq rakkomandazzjoni mill-Kummissjoni Ewropea. Jekk il-Kunsill jiddeċiedi li Stat Membru huwa f'sitwazzjoni ta' defiċit eċċessiv, il-proċedura tad-defiċit eċċessiv tipprovdi li jittieħdu l-passi neċessarji. Fl-aħħar mill-aħħar dawn jistgħu jwasslu għal sanzjonijiet imposti fuq il-pajjiż ikkonċernat.

2.5 Il-ħsieb wara l-Patt ta' Stabbilità u Tkabbir huwa li jiġi żgurat li jiġu adottati fuq bażi permanenti politiki baġitarji sodi. Il-Patt jistipola l-obbligu għall-Istati Membri li jirrispettaw l-objettivi fuq perijodu ta' żmien medju għall-pożizzjonijiet baġitarji tagħhom, jiġifieri li jkunu "qrib il-bilanċ jew f'eċċess tal-bilanċ", kif definiti skont kriterji minn pajjiż għal pajjiż. L-aġġustament għal dawn il-pożizzjonijiet għandu jippermetti lill-Istati Membri jiffaċċjaw il-bidliet ċikliċi normali mingħajr ma jaqbżu l-valur ta' referenza ta' 3 % tal-PDG għad-defiċit tal-gvern. Fil-verità, il-kunċett wara l-Patt ta' Stabbilità u Tkabbir u t-tħaddim tiegħu huma 'l bogħod ħafna minn xulxin. Kif ikkummenta reċentement il-Bank Ċentrali Ewropew (BĊE):

"Madankollu, il-konformità tal-Istati Membri individwali man-normi baġitarji tat-Trattat ta' Maastricht u l-Patt ta' Stabbilità u ta' Tkabbir mhijiex konsistenti. Il-valur ta' referenza ta' 3 % tal-PDG għad-defiċit tal-gvern ma ġiex rispettat kemm-il darba u b'mod persistenti f'xi pajjiżi, u dan wassal għall-konklużjoni li tal-inqas f'dawn il-każi l-implimentazzjoni tal-Patt ma kinitx rigoruża biżżejjed u nieqsa mir-rieda politika. Fuq livelli li jvarjaw minn pajjiż għal ieħor, devjazzjonijiet mill-pjani fiskali ġew ikkawżati minn tbassir ta' tkabbir wisq ottimista, reviżjonijiet tad-data ex post, bidliet fid-dħul ikbar milli kien mistenni u diverġenzi negattivi fl-infiq persistenti." (Għaxar snin tal-Patt ta' Stabbilità u ta' Tkabbir, artiklu fil-Bullettin ta' kull xahar tal-BĊE, Ottubru 2008).

2.6 It-tnaqqis apparenti fil-konformità mar-regoli fiskali li fuqhom hija msejsa l-EMU jmur lura għal qabel il-kriżi finanzjarja globali attwali, iżda wieħed jista' jressaq l-argument li l-perikli ta' nuqqas ta' ħlas tad-dejn sovran fi ħdan l-unjoni monetarja jirrappreżentaw it-tieni stadju tal-kriżi. Wara għaxar snin jew iktar ta' żjieda fil-kreditu faċli li wasslet għall-bżieżaq tad-djar u tal-kostruzzjoni, l-implożjonijiet ekonomiċi sussegwenti f'xi Stati Membri ħallewhom bi problemi dejjem jikbru ta' dejn. Huwa pjuttost ironiku li l-gvernijiet tal-Greċja, ta' Spanja u tal-Portugall ma kellhomx iwettqu azzjonijiet ta' salvataġġ iffinanzjati mit-taxxi tal-poplu tas-sistemi bankarji tagħhom matul il-kriżi bankarja, iżda d-diffikultajiet tad-dejn sovran tagħhom issa jheddu li jiddistabbilixxu lill-banek madwar l-UE. Dan juri biċċar li s-salvataġġ iffinanzjat mit-taxxi tal-banek ma kienx il-kawża ewlenija taż-żjieda fid-dejn pubbliku.

2.7 Waqt il-kriżi bankarja ta' sikwit saret l-istqarrija li wħud mill-banek kienu "kbar wisq biex ifallu"; issa qed isir diskors dwar Stati Membri, li qed jiġġieldu biex iżommu mad-dejn pubbliku li qed jikber, u li huma "importanti wisq biex jitħallew ma jħallsux id-dejn". Bl-istess mod kif kull min iħallas it-taxxa kellu jaċċetta l-bżonn li l-banek delinkwenti jiġu salvati bi flushom, issa qed jintalab mis-swieq tal-bonds internazzjonali aġġustament li jista' jkun iktar diffiċli fil-finanzi pubbliċi ta' xi Stati Membri. In-nuqqas ta' ċertezza li l-kwistjoni tan-nuqqas ta' ħlas tad-dejn sovran ħolqot issa bdiet iddgħajjef l-euro wkoll, u dan qed iġib il-biża' li jista' jiddomina għadd ta' Stati Membri fiż-żona tal-euro.

2.8 Il-kriżi tad-dejn sovran hija kriżi ta' kunfidenza għall-UE inġenerali u għaż-żona tal-euro b'mod partikulari. Tesiġi soluzzjoni politika kif ukoll finanzjarja. Ħarġet fid-dieher il-kwistjoni tal-adegwatezza, jew le, tal-arranġamenti fiskali msemmija hawn fuq għall-iżgurar tal-istabbilità tal-munita unika. Wieħed jista' jargumenta u jkun iġġustifikat li l-Patt ta' Stabbilità u ta' Tkabbir falla u li l-Ewropa issa trid toħloq qafas fiskali u monetarju ġdid li jista' jlaħħaq b'mod iktar effettiv ma' sitwazzjonijiet ekonomiċi mill-iktar negattivi jew anke l-falliment ta' Stat Membru. Jekk dan huwa minnu, dan il-qafas x'forma jieħu?

3. **Oqfsa fiskali u monetarji alternattivi**

3.1 Saru għadd ta' żviluppi kemm fil-livell ta' teorija politika u tal-implimentazzjoni tal-politika f'dawn l-aħħar xhur. Waħda mill-iktar proposti interessanti li tressqet biex tindirizza l-kriżi tad-dejn sovran u l-kwistjoni tan-nuqqas ta' ħlas ta' dan id-dejn hija l-ħolqien ta' Fond Monetarju Ewropew (FME) [2]. L-idea wara din il-proposta hija l-argument li l-Fond Monetarju Internazzjonali (IMF) mhuwiex lest jindirizza t-theddida ta' nuqqas ta' ħlas tad-dejn sovran f'membru ta' unjoni monetarja u li l-UE jkollha mekkaniżmi ta' infurzar iktar b'saħħithom jekk ikun qed jitħaddem FME.

3.2 Il-kunċett ta' Fond Monetarju Ewropew għandu jitqies bħala analogu għat-tipi ta' tweġibiet ta' politika li saru fil-konfront tal-kriżi finanzjarja reċenti fejn l-objettiv tal-politika kien li jiġi evitat il-falliment ta' istituzzjonijiet finanzjarji kbar. Hekk kif l-UE qed toħroġ mill-kriżi bankarja, id-dibattitu dwar il-politika qed ikun imsejjes fuq riformi li jippermettu nuqqas ta' ħlas ikkontrollat min-naħa tal-istituzzjonijiet finanzjarji u awto-finanzjar tal-fondi ta' salvataġġ għal banek ikbar li qed jiffaċċjaw diffikultajiet ta' likwidità. Fi kliem ieħor, wara li stabbilizzaw is-sistemi finanzjarji, dawk li jfasslu l-politika Ewropea issa qed jikkonċentraw biex jizguraw li fil-ġejjieni l-istituzzjonijiet finanzjarji u mhux dawk li jħallsu t-taxxi jerfgħu l-ikbar piż fi żmien ta' kriżi. Il-proposti ta' riforma bankarja jinkludu proporzjoniijet ikbar ta' kapital, kontroll iktar strett, il-limitazzjoni tal-bonuses tal-bankiera u t-tfassil ta' "testmenti waqt il-ħajja (living wills)". F'termini tal-UME, sabiex titħares il-munita unika, is-sistema trid tissaħħaħ biex tlaħħaq mal-instabbilità kkawżata min-nuqqas ta' ħlas tad-dejn jew il-falliment ta' wieħed mill-membri tagħha.

3.3 Dawk li qed jipproponu l-FME ressqu l-argument li dan il-fond ikun konsistenti mal-idea ta' kooperazzjoni msaħħa stabbilita fit-Trattat u b'hekk ma jkunx hemm bżonn ta' emenda għat-Trattat. FME li jitfassal b'mod tajjeb jindirizza n-nuqqasijiet fl-arkitettura tal-UME kkawżati mill-falliment tal-Patt ta' Stabbilità sal-lum u n-nuqqas apparenti ta' kredibilità tal-klawsola dwar meta ma jingħatax salvataġġ finanzjarju.

3.4 Fond bħal dan kif jiġi ffinanzjat? Sabiex tiġi minimizzata l-problema ta' periklu morali li issa qed jiffaċċjaw il-Ġermanja u Franza fil-kofinanzjar tal-pakkett ta' emerġenza għall-Greċja, huma biss dawk il-pajjiżi ħatja ta' ksur tal-kriterji ta' Maastricht li jikkontribwixxu għall-FME. Ir-rati tal-kontribuzzjoni tagħhom jiġu determinati minn żewġ regoli:

— 1 % fis-sena tal-istokk ta' "dejn eċċessiv", li huwa definit bħala d-differenza bejn il-livell reali ta' dejn pubbliku (fl-aħħar tas-sena ta' qabel) u l-limitu ta' Maastricht ta' 60 % tal-PDG. Għall-Greċja, bi proporzjon bejn dejn u PDG ta' 115 %, dan jimplika kontribuzzjoni lill-FME ta' 0.55 %.

— 1 % tal-iżbilanċ eċċessiv, jiġifieri l-ammont tal-iżbilanċ għal sena speċifika li jaqbeż il-limitu ta' Maastricht ta' 3 % tal-PDG. Għall-Greċja, żbilanċ ta' 13 % tal-PDG iwassal għal kontribuzzjoni lill-FME ta' 0,10 % tal-PDG.

Għall-2009 l-kontribuzzjoni totali għall-Greċja kienet tkun 0,65 % tal-PDG – konsiderevolment anqas mill-livelli ta' awsterità mitluba bħalissa.

3.5 Barra minn hekk, il-FME ikun jista' jsellef fis-swieq sabiex ikollu biżżejjed riżorsi barra mill-kontribuzzjonijiet akkumulati sabiex ilaħħaq mar-rekwiżiti kollha. Il-FME jista' jintervjeni biex jipprovdi appoġġ finanzjarju, jew billi jillikwida parti mill-assi tiegħu jew billi jiggarantixxi d-dejn sovran ta' Stat Membru. Bħala eżempju, u bil-benefiċċju tal-esperjenza, meta nużaw il-mekkaniżmi ta' finanzjar issuġġerit, il-FME kien ikun jista' jakkumula EUR 120 biljun f'riżervi minn mindu bdiet l-UME. Flimkien ma' livelli adati ta' self mis-swieq, dan għandu jipprovdi biżżejjed fondi biex isalva kull wieħed mill-Istati Membri żżgħar fiż-żona tal-euro.

3.6 Fir-rigward tal-infurzar, l-UE għandha għadd ta' għażliet, mill-qtugħ tal-fondi strutturali, il-ħruġ ta' garanziji ta' finanzjar ġodda, jew anke li l-pajjiż jinqata' mis-suq tal-flus taż-żona tal-euro. Dawn il-pieni jistgħu jintużaw b'mod progressiv, billi individualment jimponu pressjoni ekonomika sinifikanti fuq l-Istati Membri li ma jimplimentawx programmi ta' riforma li sar ftehim fuqhom qabel.

3.7 Wieħed mill-vantaġġi msemmija tal-FME propost huwa li jkun jista' jiġġestixxi b'mod organizzat in-nuqqas ta' ħlas tad-dejn ta' membru taż-żona tal-euro li ma jikkonformax mal-kundizzjonijiet ta' programm ta' riforma. Meta mqabbel mal-inċertezzi marbuta mar-ristrutturar tad-dejn fis-swieq internazzjonali tal-bonds, il-FME jista' joffri lid-detenturi tad-dejn sovran tal-Istat Membru f'kontumaċja, li dan id-dejn jinbidillu bi skont standard fi krediti fil-konfront tal-FME. B'dan il-mod, l-inkonvenjenzi kkawżati min-nuqqas ta' ħlas ikunu limitati u t-telf li jsofru l-istituzzjonijiet finanzjarji jitnaqqas ukoll.

3.8 Dawk li jappoġġjaw FME jgħidu li dan joffri vantaġġi importanti aqwa milli jekk sempliċement issir talba ta' intervent għand il-FMI. Il-FME jista' jippresjedi fuq nuqqas ta' ħlas tad-dejn sovran li jkun organizzat tajjeb biex b'hekk jiġu minimizzati l-effetti sekondarji li jħarbtu s-swieq tal-bonds u s-swieq finanzjarji oħrajn. L-istess bħal-lezzjonijiet li tgħallimna fil-kriżi bankarja, dik il-politika issa għandu jkollha l-għan mhux biss li tiġi evitata kriżi futura iżda wkoll li nħejju għaliha. Bl-istess mod il-kriżi tad-dejn sovran. Meta u jekk il-kriżi attwali tintemm, l-Ewropa trid tlesti ruħha għal meta terġa' tiġri.

[2] Din il-proposta hija mfissra kollha kemm hi f'D. Gros u T. Mayer, "How to deal with sovereign debt default in Europe: Towards a Euro(pean) Monetary Fund." Policy Brief No: 202, Ċentru għall-Istudji tal-Politika Ewropea, Mejju 2010. Ħafna mill-argumenti f'dan id-dokument huma mislutin minn din il-karta miktuba b'mod intuwittiv.

3.9 Ideat oħra interessanti jikkonċentraw fuq it-tensjoni bejn il-bżonn ta' rkupru ekonomiku Ewropew u t-tnaqqis tad-dejn. Ir-riċerka turi li fiż-żona tal-euro d-dixxiplina fiskali tal-kriterji ta' Maastricht u l-Patt ta' Stabbilità u ta' Tkabbir xekklu t-tkabbir ekonomiku meta tqabbel mal-Istati Uniti u r-Renju Unit ([3]). L-ironija hija li l-kriżi finanzjarja bdiet fl-Istati Uniti u hemmhekk ir-reazzjoni politika kienet spinta kontroċiklika fiskali u monetarja enormi. Il-politika makroekonomika taż-żona tal-euro soffriet minn inerzja minħabba l-preferenza politika lejn stabbilità monetarja minflok tkabbir. Dan jista' jiftiehem fil-kuntest tal-istabbilixximent tal-kredibilità tal-munita unika u tal-BĊE, iżda issa jista' jitqies bħala xkiel potenzjali tal-irkupru ekonomiku. Fil-fatt jista' jitressaq l-argument li jekk jittaffew il-limiti tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir jista' jiġi stimolat l-irkupru ekonomiku u tiġi fi tmiemha l-kriżi tad-dejn.

3.10 Jitressaq l-argument li kull reazzjoni politika jew istituzzjonali għall-kriżi tad-dejn sovran għandha tindirizza l-kwistjonijiet tat-tnaqqis tad-dejn mingħajr ma jiġu pperikolati l-għanijiet tal-Programm Ewropew ta' Rkupru Ekonomiku. Mod wieħed kif dan jista' jintlaħaq jista' jkun billi jiġi kkombinat proċess ta' tnaqqis tad-dejn ma' espansjoni tal-investimenti sabiex jinħoloq bilanċ mal-effetti deflazzjonarji tat-tnaqqis tad-dejn. Din il-proposta hija bbażata fuq il-White Paper ta' Delors tal-1993 dwar it-Tkabbir, il-Kompetittività u l-Impjieg u li għandha fiċ-ċentru tagħha l-għażla tat-trasferiment tad-dejn. B'hekk, proporzjon tad-dejn sovran ta' kull Stat Membru jiġi trasferit għall-bonds tal-Unjoni Ewropea. It-trasferiment jibqa' jobbliga lill-Istati Membri jmantnu s-sehem tad-dejn tagħhom f'bonds tal-euro. Għaldaqstant, id-dejn ma jitħassarx u lanqas jiżdied is-self tal-Istati Membri li jiffaċċjaw diffikultajiet ta' dejn. Dawk li jappoġġjaw din il-proposta jargumentaw li tista' tiġi akkomodata fi ħdan il-linji gwida attwali tat-Trattat. Flimkien mat-trasferiment tad-dejn, huwa propost ukoll li s-self tal-Bank Ewropew tal-Investiment (BEI) u tal-istituzzjonijiet nazzjonali ta' finanzjament jitwessa' biex ikun jista' jiffinanzja l-programm Ewropew ta' Rkupru Ekonomiku u biex jagħmel tajjeb għat-tnaqqis fid-dħul tal-impjegati u fil-kummerċ li jirriżulta minn tnaqqis aggressiv tad-dejn ([4]).

3.11 Ir-risposta uffiċjali għall-kriżi tad-dejn ġiet stabbilita wara l-laqgħa staordinarja tal-Kunsill tad-9 ta' Mejju 2010. Din tinvolvi t-twaqqif ta' Mekkaniżmu Finanzjarju Ewropew ta' Stabilizzazzjoni (EFSM), ibbazat fuq l-Artikolu 122.2 (każijiet rari) tat-TFUE u fuq ftehim intergovernattiv tal-Istati Membri fiż-żona tal-euro. L-EFSM għandu EUR 60 biljun għad-dispożizzjoni tiegħu u jopera taħt kundizzjonijiet simili għal dawk tal-FMI. Barra minn hekk, ġie stabbilit Strument bi Skop Speċjali (SPV), li sussegwentement ser jissejjaħ Faċilità Ewropea ta' Stabbiltà Finanzjarja. Dan l-istrument ser jitħaddem għal perijodu ta' tliet snin u ser ikollu sa EUR 690 biljun biex jappoġġja lill-Istati Membri fiż-żona tal-euro li qed jiffaċċjaw diffikultajiet finanzjarji eċċezzjonali. Barra minn hekk, il-Bank Ċentrali Ewropew (BĊE) beda jintervjeni fis-swieq tal-bonds billi jixtri d-dejn tal-gvernijiet li qed jiffaċċjaw problemi finanzjarji.

3.12 Dawn l-arranġamenti l-ġodda għandhom bosta aspetti importanti. L-ewwel nett mhumiex għażliet finanzjarji rħas: l-interessi kollha u l-prinċipali tas-self ser jitħallsu lura mill-Istati Membri rilevanti permezz tal-Kummissjoni. Għaldaqstant, l-EFSM mhuwiex mekkaniżmu ta' salvataġġ u huwa kompatibbli mal-Artikolu 125. It-tieni nett, l-EFSM u l-EFSF jirrappreżentaw intestaturi ta' kreditu, u mhux intestaturi baġitarji u għaldaqstant jibqgħu fi ħdan id-deċiżjoni dwar ir-"riżorsi proprji". It-tielet nett, l-EFSF ser topera fuq perijodu ta' tliet snin iżda l-effetti tagħha jistgħu jibqgħu jinħassu għal bosta snin aktar jekk toħroġ bonds li jimmaturaw f'term itwal. Ir-raba' nett, huwa maħsub li l-EFSF toħroġ bonds li ser ikunu ggarantiti sa 120 % mill-Istati Membri kollha tal-UE; huwa maħsub li dawn il-bonds ikollhom klassifikazzjoni AAA u b'hekk jitnaqqsu l-ispejjeż tas-servizz tagħhom ([5]). Fl-aħħar, l-EFSM jagħti xhieda tanġibbli li s-solidarjetà tal-UE għadha l-bażi fundamentali tal-EMU.

3.13 Il-punt sa fejn il-proposti tal-EFSM jindirizzaw b'mod effettiv il-kriżi tad-dejn attwali ser joħroġ fid-dieher fix-xhur li ġejjin u ser jiddependi minn kemm l-Istati Membri individwali jimplimentaw l-aġġustament fiskali meħtieġa mill-UE u l-FMI. L-UE affermat mill-ġdid ix-xewqa tagħha li ssaħħaħ id-dixxiplina fiskali u li tistabbilixxi qafas permamenti għas-soluzzjoni tal-kriżi. Din tal-aħħar qajmet spekulazzjoni li l-EFSM u l-EFSF jistgħu jsiru permanenti iżda dan jista' jkun diffiċli biex jinkiseb għax jirrikjedi l-approvazzjoni unanima tal-Istati Membri kollha. In-nuqqas ta' proposti sostantivi li jindirizzaw il-possibbiltà ta' ħlas tad-dejn sovran jimplika li dawk li jfasslu l-politika mhux ser jippermettu tali eventwalità. Għalkemm dan jista' jiftiehem, ma jeliminax il-potenzjal ta' ħlasijiet bħal dawn.

4. Tagħlimiet

4.1 Qed isir dejjem iktar ċar li l-kriżi tad-dejn setgħet ġiet evitata li kieku kien hemm governanza aħjar fl-Istati Membri u fl-UE, u b'hekk huwa essenzjali li l-iżbalji ta' governanza fil-passat ma jerġgħux jirrepetu ruħhom. Għal dan il-ġħan il-grupp ta' ħidma dwar il-koordinazzjoni tal-politiki ekonomiċi ħabbar sensiela ta' miżuri li jsaħħu s-sorveljanza baġitarja b'mod konsistenti mal-Patt ta' Stabbilità u Tkabbir. Dawn il-miżuri

([3]) Ara Fitoussi, J.P. u F. Saraceno: "Europe: How deep is a Crisis? Policy Responses and Structural Factors Behind Diverging Performances" Journal of Globalisation and Development. Volume 1 Issue 1 Berkeley Electronic Press. 2010.

([4]) Għal deskrizzjoni sħiħa ta' dawn il-proposti ara Holland, S.: "A European Monetary Fund, Recovery and Cohesion" in Insight, http://www.insightweb.it/web/node/136 (aċċessat fl-10/06/2010).

([5]) Fil-21 ta' Settmebru kull waħda mill-Aġenziji tal-Klassifikazzjoni tal-Kreditu ewlenin iddikjarat li se talloka klassifikazzjoni AAA għal dejn li ħareġ mill-EFSF.

jindirizzaw il-kwistjoni ta' skrutinju minn pari tal-abbozzi tal-baġits tal-Istati Membri, applikazzjoni iktar bikrija tas-sanzjonijiet fir-rigward tal-limiti ta' dejn ta' 3 % u 60 %, l-implimentazzjoni tal-proċedura ta' żbilanċ eċċessiv jekk it-tnaqqis tad-dejn ma jsirx f'waqtu, u iktar indipendenza għall-uffiċċji nazzjonali tal-istatistika mill-gvernijiet nazzjonali rispettivi tagħhom.

4.2 Ma nkunux qed nesaġeraw meta ngħidu li r-rwol u l-imġiba tal-aġenziji ewlenin tal-klassifikazzjoni matul il-kriżijiet finanzjarji u tad-dejn ma kinux xempju mill-aqwa ([6]). Il-Kanċilliera Merkel ipproponiet aġenzija tal-klassifikazzjoni Ewropea ġdida u indipendenti li tista' tikkompeti mat-tlieta l-kbar ([7]). Tressaq ukoll is-suġġeriment li l-Eurostat għandu jingħata s-setgħa li joħroġ klassifiki tal-finanzi pubbliċi tal-Istati Membri. Li kieku dawn is-setgħat kienu diġà fis-seħħ, l-Eurostat kien ikun jista' javża minn qabel dwar il-kriżi tad-dejn fil-Greċja ([8]).

4.3 Il-Kummissjoni ġiet ikkritikata għan-nuqqas ta' viġilanza u proattività fl-assigurazzjoni tal-kwalità tad-data nazzjonali tal-finanzi pubbliċi. Dan il-punt jirrelata ma' kwistjonijiet usa' ta' sorveljanza, skrutinju u konformità li huma fil-qalba tal-falliment tal-mekkaniżmi fil-Patt ta' Stabbilità u Tkabbir. Kull soluzzjoni iktar fit-tul trid tindirizza dawn il-kwistjonijiet b'mod effettiv.

4.4 Għalkemm ma kienx hemm salvataġġ iffinanzjat mit-taxxi tal-pubbliku għall-banek fil-Greċja, Spanja u l-Portugall, l-iskala ta' dan it-tip ta' salvataġġ bnadi oħra fl-UE u l-Istati Uniti kkontribwixxiet għal livell ta' pressjoni mingħajr preċedent fuq is-swieq ta' bonds sovrani u wasslet għal din il-kriżi. Huwa essenzjali li jiġu implimentati riformi effettivi tas-sistemi bankarja globali li jimpedixxu r-rikorrenza ta' nuqqas ta' stabbiltà finanzjarja, ekonomika u soċjali bħal din.

Brussell, 21 ta' Ottubru 2010.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Staffan NILSSON

([6]) Għal diskussjoni komprensiva tan-nuqqasijiet tal-aġenziji tal-klassifikazzjoni ara U.S. Securities and Exchange Commission: (SEC) "Summary Report of Issues Identified in the Commission Staff's Examinations of Select Credit Rating Agencies" (Rapport ta' Sinteżi tal-Kwistjonijiet Identifikati fl-Analiżi tal-Persunal tal-Kummissjoni ta' Aġenziji tal-Klassifikazzjoni tal-Kreditu speċifiċi) http://www.sec.gov/news/studies/2008/craexamination070808.pdf (aċċessat fl-10/06/2010).

([7]) L-Irish Times irrapporta li l-Kanċilliera Ġermaniża qalet li l-aġenzija ġdida naturalment ma tkunx dipendenti politikament iżda taġixxi fl-ispirtu ta' ekonomija sostenibbli li mhijiex orjentata lejn perijodu ta' żmien qasir. Irish Times, 21 ta' Mejju 2010.

([8]) Tul iż-żjara tagħna fil-Eurostat, konna informati li l-Eurostat kemm-il darba wissa dwar id-defiċit kbir tal-Greċja u l-kriżi ta' dejn pubbliku iżda ħadd ma tah widen.